

Täysistunto

Torstai 4.5.2017 klo 16.00—17.31

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 17.31.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (16.00—17.03) ja toinen varapuhemies Arto Satonen (17.03—17.31).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

2.1. Suullinen kysymys työttömyysturvan aktiivimallista (Maria Tolppanen sd)

Suullinen kysymys SKT 63/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Tolppanen.

Keskustelu

16.01 **Maria Tolppanen sd:** Arvoisa puhemies! Kun työttömyys sattuu kohdalle, se on ihmiselle todella iso asia. Ihminen menettää puolet tuloistaan sekä työyhteisön ympäriltään. Kukaan meistä ei haluaisi sitä omalle kohdalleen. Tosiasia on, että työttömät tarvitsevat työtä ja työpaikkoja. Ihmiset, jotka hakevat satoja työpaikkoja, toivovat haastattelukutsua ja sellaista yhteydenottoa, jossa lukee: "Sinut on valittu."

Ministeri Lindström, te lupasitte vain muutamia viikkoja sitten, että työttömiä ei enää kyykytetä eikä kiusata. Ihmiset ottivat tämän vakavasti. Tänään olemme kuitenkin saaneet lehdistä lukea ja todeta, että työttömille kaavaillaan mittavaa pakkopakettia, jossa työttömän on muun muassa haettava 12:ta työpaikkaa kolmessa kuukaudessa tai hän saa tuplakarensin. Jos työpaikkaa ei hakemisesta huolimatta löydy, leikataan työttömyysturvaa.

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

Lisäksi pakotatte työttömät raportoimaan viikon välein. Ministeri Lindström, suunnittele teko todella tällaista pakkopakettia ja tällaista [Puhemies koputtaa] tuplakarenssia?

16.03 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä on kyseessä siis aktiivimallin luominen, mallin, josta on puhuttu jo pitkään. Tämä on täysin ollut tiedossa, että tällainen tulee. Tämä on niin sanotussa kymppilistassa, joka on työmarkkinajärjestöjen kanssa yhdessä sovittu. Tätä viedään eteenpäin, tämä lähtee lausuntokierrokselle, jonka jälkeen sitten tarkentuu, minkälainen se malli on. Se, mikä on julkisuudessa ollut, on luonnos, joka ei todellakaan ole sitten se lopullinen malli. Sinne on tullut luonnos, jota on sitten kommentoitu ja pidetty ikään kuin lopullisena. Näinhän asia ei ole, vaan tämä on aivan normaali hallituksen esitys, joka lähtee lausuntokierrokselle ja sen jälkeen tarkentuu ja sitten tulee vasta esityksenä eduskuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

16.04 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitähän työttömät nyt tästä vastauksesta oikein saivat? Nyt näyttää kyllä kovin pahasti siltä, että hallituksella ei ole minkäänlaista käsitystä siitä, kuinka suuresta asiasta tässä on kyse. Hallitus kohtelee ihmisiä lukuina, ei elävinä, tuntevina ihmisinä. Ihmiset eivät tule hyväksymään tätä. Hallitus haluaa näköjään kytätä ja kiusata ihmisiä. Oletteko tietoinen, arvoisa ministeri, siitä, että palkansaajajärjestöt eivät pakkopakettia ja tuplakarensseja hyväksy? Niitä eivät kannata myöskään yrittäjäjärjestöt, eikä niitä hyväksy EK:kaan. Kaiken lisäksi nämä työttömyysturvan heikennykset näyttävät rikkovan kilpailukykysovimuksen. Miksi ihmeessä tällaista edes yritetään viedä eteenpäin? Eikö nyt olisi jo tässä vaiheessa parasta, arvon ministeri, vetää tämä ihmisiä loukkaava esityspaketti ja kyselypaketti kokonaan pois?

16.05 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ei sitä mihinkään pois vedetä, kun ei ole vielä mitään esitystäkään. Kuten sanoin, tämä on luonnos.

Te sanoitte, että hallituksella ei ole käsitystä siitä, miltä työttömästä tuntuu. Minä väitän, että hallituksella on vallan mainio käsitys, miltä tuntuu työttömästä, joka ei saa työtä. Sen takia me teemme uudistuksia, että se työn tekeminen, työn tarjoaminen olisi aina kannattavaa. Ja siihen tähtää myös tämä aktiivimalli.

Te puhuitte myös tuplasanktiosta, kaksoissanktiosta. Tämä on otettu huomioon tässä luonnoksessa. Eli me tiedämme, että tällaisista ei olla tekemässä. Tämä on yksi asia, jota olen kovasti korostanut. Tämä huoli on tullut nimenomaan työmarkkinajärjestöiltä. Ja tämä on otettu huomioon, ja se on kirjoitettu siihen paperiin, joka minulle on esitetty. Täällä lukee "ei tuplasanktiota".

Tiedän, että monesti voi olla niin, että tällaisesta vastauksesta työttömät kokevat, että mitä ihmettä tuo kaveri tuolla örisee. Minä olen itse ollut työtön. Väitän tietäväni asiasta [Puhemies koputtaa] siis jotakin. [Sari Sarkomaa: Asiallinen, hyvä vastaus!]

16.06 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aktiivisuus on hyvä asia, ja erityisen hyvä asia on se, että hallitus ja työvoimahallinto ovat aktiivisia tarjotessaan työttömille palveluita. Mutta kummatkin näistä aktiivimalleista on rakennettu siten-

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

päin, että työttömän pitää olla aktiivinen — sekä tämä työnhakuvelvoite, jossa pitää saada tietty määrä työpäiviä, jotta työttömyysturvaa ei leikata, että sitten tämä nettihaku, jossa pitää raportoida haetuista työpaikoista — ja jos hän ei onnistu saamaan työtä itsellensä, niin siitä seuraa karenssi. Tämä minun mielestäni on väärinpäin rakennettu. Valtiovallalla pitää olla velvollisuus tarjota niitä aktiivitoimia, ja jos niistä kieltäydytään, niin silloin on ymmärrettävää, että siitä seuraa jotain sanktiota. Voitteko, ministeri, luvata, että tämä valmistelu käännetään nyt oikeinpäin?

16.07 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen itse alusta saakka korostanut nimenomaan tätä, mihin edustaja Filatov tässä viittasi, sitä, että eihän voi olla niin, että meillä on malli ja sitten meillä ei ole tarjota niille ihmisille a) töitä tai b) niitä palveluja. Sen takia tähän aktiivimalliin kytkettiin puoliväliriihessä 50 miljoonan panostukset kahdelle vuodelle — 25 miljoonaa vuodelle 2017 ja 25 miljoonaa vuodelle 2018 — jotta niitä palveluja on. On täysin kohtuutonta niitä työttömiä kohtaan, että me jotain sanktioisimme, jos ei meillä ole tarjota palveluja. Me olemme tämän tiedostaneet, ja siksi sinne myös panostetaan, että niitä palveluja on, jollei ole töitä tarjolla. Eli tämä on kyllä otettu huomioon näissä esityksissä.

16.08 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Oletteko valmis kirjaamaan sen myös lakiin, koska nyt se sieltä valmistelusta puuttuu?

16.08 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen tässä salissa luvannut ja sanonut tuon äskeisen ihan ääneen, eli ei voida odottaa, että silloin jos meillä ei ole palveluja, tulisi joku sanktio. Tämä on se minun tahtotilani. Pitääkö se sitten kirjata lakiin, [Eduskunnasta: Pitää!] se on niin iso lupaus, että minä en lähde sitä tässä lupaamaan, vaan täytyy tutkia, mitä tälle asialle voidaan tehdä, niin että se tahtotila tulee sieltä läpi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lisäkysymys aivan poikkeuksellisesti kolmannen kerran peräkkäin, edustaja Filatov.

16.08 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Anteeksi, mutta kysehän on siitä, että te kirjaatte lakiin työttömälle velvollisuuden, ja jos ei hän kykene sitä täyttämään, niin siitä seuraa karenssi, mutta te ette ole valmis kirjaamaan lakiin ilman lisäselvittelyitä sitä, että työhallinnolla on velvollisuus tarjota aktiivitoimia ennen kuin tuo karenssi tulee. Tässä on oikeasti kyse siitä, miten vastuut ja velvollisuudet ja oikeudet tasapainottuvat, ja ilman kirjausta lakiin ne eivät tasapainotu oikeudenmukaisesti.

16.09 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minä en tästä aitiosta ryhdy lupaamaan mitään sellaista ennen kuin minä selvitän, miten on mahdollista tämä tahtotila toteuttaa. Ja tämä tullaan ilman muuta selvittämään, niin että se tulee sitten läpi sieltä, kuten sanoin. Minä en tästä aitiosta ryhdy mitään sellaisia lupailemaan, minkä joutuisi sitten perumaan kenties.

16.09 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka pitkäaikaistyöttömyys on kääntynyt laskuun, niin yli kaksi vuotta työttöminä olleiden määrä

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

kasvaa edelleen, ja tiedetään ennestään, että mitä pitempään työttömyys on kestänyt, sitä raskaampia toimia tarvitaan ja nimenomaan tukitoimia, ei sanktioita. Selvä kysymys, ministeri Lindström: aikooko työhallinto siirtyä aiempaa enemmän työsuhteisiin tukitoimiin? Työ kuntouttaa kaikkein parhaiten ja turvaa myös toimeentulon sen määräaikaisten tukisijoituksen jälkeen. Tosiasia on kuitenkin se, että aika monella iäkkäällä pitkäaikaistyöttömällä ainoa toimiva vaihtoehto on kunniallinen saattohoito eläkkeelle — ja pääpaino sanassa "kunniallinen".

16.10 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta Mustajärvi asiaan hyvin perehtyneenä tietää sen, että pitkäaikaistyöttömyys menee tällaisessa ketjussa. Nyt me olemme saaneet yli vuoden työttöminä olleitten määrän onneksi kääntymään laskuun, mutta sen yli kaksi vuotta eli todella pitkään työttöminä olleitten määrä on valitettavan suurta vielä. Tämä tulee menemään tämmöisessä ketjussa. Näillä kaikilla toimenpiteillä, mitä me olemme tehneet ja mitä me olemme tekemässä ja tulemme tekemään, toivottavasti on semmoinen yhteisvaikutus, että voitaisiin tähän pitkäaikaistyöttömyyden ongelmaan puuttua. Me tiedämme varsin hyvin sen, että tässä ei ole kyse pelkästään työttömyydestä vaan he ovat myös moniongelmaisia ihmisiä. Siinä suhteessa työsuhteiset tukitoimet, ylipäätään kaikki sellaiset toimet, joilla se ihminen on aktiivisesti mukana tässä yhteiskunnassa niillä voimavaroilla, mitä hänellä on, ovat tärkeitä, ja niitä hallitus tietenkin haluaa tässä ajaa.

16.11 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Työ on parasta sosiaaliturvaa ihmisille, ja on tärkeää, että hallitus on ottanut vakavasti tämän työllisyyskysymyksen ja hakee siihen aktiivisesti ratkaisuja koko ajan laajalla skaalalla. Tämä on tärkeää.

Tarkistin tänään työvoimahallinnon viimeisestä tilastosta: 317 000 työtöntä työnhakijaa, 123 000 avointa työpaikkaa. Kohtaanto-ongelma on edelleen olemassa. Työelämä ja työtehtävät muuttuvat jatkuvasti, työtä ei voi enää hakea pelkällä työnimikkeellä. Vaikka pa betoniraidoittajalla saattaa olla sellaista osaamista ja kokemusta, joka soveltuu johonkin muuhun työtehtävään. Kysynkin työministeriltä: olisiko nyt siirryttävä tämmöiseen julkiseen osaamisprofiiliin, niin että jokaiselle työttömälle työnhakijalle tehtäisiin tämmöinen osaamisprofiili, jossa koulutus ja kokemus tulee esille eikä pelkästään se, mitä työtehtävää hän on aiemmin hoitanut?

16.12 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämmöinen osaamisprofiili on ihan hyvä ajatus. Tähän ehkä osin liittyy tämmöinen vastaus, että täällä on ollut esitys muuntokoulutuksesta, jolla me pyrimme nopeasti reagoimaan semmoisiin tarpeisiin, kun meillä tulee tarvetta jollekin alalle äkillisesti, eli muuntokoulutuksen avulla päästään näihin ongelmiin puuttumaan. Paitsi tämä osaaminen ja sen profiilin esilletuominen myös asenne on tietenkin yksi iso asia. Kun itse olen noita yrityksiä kiertänyt, niin monesti se yrityksen ykkösprioriteetti on se, heille tärkeintä on se, mikä se ihmisen asenne on, kun hän hakee töitä, ei välttämättä pelkästään se osaaminen. Näitten yhteisvaikutuksesta varmaan mahdollisimman moni sitten toivottavasti saa sitä oikeaa työtä.

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

16.13 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työministeri Lindström totesi mielestäni hyvin viisaasti sen, että mitä pidempään ihminen on työttömänä, sitä enemmän voi olla erilaisia sosiaalisia, esimerkiksi jaksamiseen liittyviä, ongelmia. Ja sen vuoksi ajattelen, että minusta on aika epäinhimillistä ajatella, että riippumatta esimerkiksi siitä, mikä henkilön henkilökohtainen tilanne on tai missäpäin Suomea hän asuu tai mitkä ovat tietotekniset kyvyt ja niin edelleen, ratkaistaisiin lailla tämmöinen karenssi, jos ei onnistu hakemaan määrääjässä 12:ta työpaikkaa. Kyllä toivoisin, että hallitus miettisi vielä tästäkin näkökulmasta, miten tämä palvelee ihmisten yhdenvertaisuutta.

Ja toivoisin myös, että ottaisitte huomioon sen, että kun ihminen joutuu karenssille, niin hän joutuu turvautumaan toimeentulotukeen, ja köyhyystutkijoiden mukaan toimeentulotuki on kaikkein vaikein katiska työttömälle ja köyhälle ihmiselle. Sieltä on kaikkein vaikeinta [Puhemies koputtaa] omin avuin ponnistella ulos. Eli sekin vaikeuttaisi vielä työllistymistä uudelleen.

16.14 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tosiaan tämän aktiivimallin ja työttömien aktivoinnin tavoitteena on tehostaa sitä työnhaakijoiden omatoimista, aktiivista työnhakua, lisätä sitä alueellista ammatillista liikkuvuutta ja näin poispäin. Eihän tämä karenssi — olen sanonut tämänkin moneen kertaan — ole mikään tavoite, emmekä me pyri luomaan semmoista järjestelmää, joka lisäisi karensseja. Kun minulle on esitelty tätä luonnosta, niin täällä lukee myös se, että todennäköisesti näitten karenssien määrä tulisi putoamaan tällä uudella systeemillä — mikä se sitten loppujen lopuksi onkaan. Tämmöinen hakuvelvollisuus tässä luonnoksessa koskisi yhtä työpaikkaa viikossa. Mielestäni tämä on aika maltillinen esitys. Tämä voi tarkentua tässä, eli tosiaan lausuntokierroksen jälkeen on sitten syytä palata siihen oikeaan, viralliseen esitykseen, joka tulee tänne eduskuntaan, ja sitten on tietenkin paikka [Puhemies koputtaa] antaa sitä oikeaa kritiikkiä.

16.15 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni hallituksella on erikoinen käsitys työttömien aktivoinnista, ja en voi olla ajattelematta, että taustalla tuntuu olevan ajatus, että työttömät eivät halua tehdä töitä ja siksi on käytettävä kontrollia ja sanktioita. Työttömän ihmisen näkökulmasta tämä on kyykyttämistä ja kontrolloimista. Mitä jos työtä ei ole tai kotona ei ole nettiä tai lähin netti on kaukana? Tai kuka seuraa näitä miljoonia raportteja, joita tulee tämän viikoittaisen seurannan tuloksena? Tällä tavalla ei synny työpaikkoja mutta osa työttömistä ajetaan kyllä työnhaun ulkopuolelle. Päätöksenteon ja ehdotusten taustalla ovat aina arvot, ja siksi kysynkin ministeri Lindströmilä: millaiseen ihmiskäsitykseen tämä luonnos perustuu, ja ymmärrätkö, miksi työttömät ihmiset ovat nyt todella loukkaantuneita tästä julkisuuteen tulleesta luonnoksesta?

16.16 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän täysin sen loukkaantumisen. Joka kerta, kun tähän järjestelmään pyritään puuttumaan, ja joka kerta, kun sinne tulee jotain tiukennuksia työttömän kannalta, tulee kritiikkiä. Mutta siellä toisella puolella on sitten myös tämä valtiontalouden tilanne ja se, että meillä on kohtaanto-ongelma. Pakkohan tälle järjestelmälle on jotakin tehdä. Ja vielä kerran totean sen, että minun arvomaailmani lähtee siitä, että minä en syytä työtöntä tämän omasta asemasta. Suurin osa ihmisistä on työttömiä ilman omaa syytään, eikä hallitus läh-

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

de siitä ajatuksesta, että se on sinun syysi, sinua pitää potkia. Ei, vaan meidän pitää tätä järjestelmää muuttaa, jotta meillä rahat riittävät tähän järjestelmään. Sen takia me olemme tehneet näitä muutoksia, ja siksi me muun muassa käytämme olemassa olevia rahoja nykyistä fiksummin, aikaisempaa fiksummin, niin että rahat riittävät jatkossakin tämän valta-
tavan taakan kantamiseen.

16.17 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen puoliväliirihessä tuli kirjaus myös yhdistelmävakuutuksen selvittämisestä, siitä, miten pystyttäisiin modernia työelämää, johon saattavat yhdistyä työn tekeminen ja yrittäjyys samanaikaisesti, ja työttömyysturvaa sitä kautta myös edistämään. Olisin kysynyt hallitukselta: miten tämä yhdistelmävakuutuksen selvittäminen etenee?

Toisekseen, on hyviä tuloksia siitä, että kuluneen vuoden aikana pitkäaikaistyöttömyys on kääntynyt laskuun. Vuoden takaisin tilastoihin verrattuna on yli 10 000 pitkäaikaistyöttöntä vähemmän, yli 30 000 työttöntä vähemmän, joten suunta on oikea. Hallitus on kokeillut historiallista perustulokokeilua, joka on herättänyt maailmalla laajasti positiivista huomiota. Myös moni tuossa kokeilussa mukana olleista on työllistynyt. Mitä hallitus suunnittelee perustulokokeilun jatkoksi?

16.18 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia kysymyksestä, hyvä kysymys. Näin on todettava, että perustulo on todellakin herättänyt laajaa kiinnostusta maailmalla, positiivista kiinnostusta. Olemme, totta kai, varmaan hallituksena myös yhtä kiinnostuneita siitä, mitä tämän kokeilun tuloksena saadaan aikaan. Nyt on tietysti tilanne, että tämä on vasta tammikuussa lähtenyt liikkeelle, joten tietoa kerätään parasta aikaa, ja sen perusteella tehdään sitten tietysti se jatkosuunnitelma, millainen se on. Sellaista mallia tässä ja nyt ei ole esittää, mutta sen täytyy perustua varmasti riittävään otantaan, ja sitten täytyy olla myös jatkoa tiedossa, että millä budjetilla, millä mallilla.

Mitä tulee sitten tähän työelämän muutokseen, mihin kysyjä tässä viittasi, osa-aikaiseen yrittäjyyteen ja muuhun, niin kyllä, tämä on hallituksen tahtotila, että kehitetään juurikin mahdollisuutta ehkä olla yrittäjänä, välillä työntekijänä. [Puhemies koputtaa] Että näin.

16.19 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin 14-vuotias, kun Uudenkaupungin autotehdas perustettiin 69, ja olen seurannut 50 vuotta sen toimintaa. Väliillä on ollut melkein lappu luukulla. Tällä hetkellä aurinko paistaa, tuhansia rekrytoidaan, näyttää erittäin hyvältä. Rekka kulkee ja rekrytoi kotimaista työvoimaa. Myös Vahterus työllistää Lounais-Suomessa, Vakka-Suomessa, satoja ihmisiä, samoin Turun telakalla menee älyttömän, loistavan hyvin. Minä kysynkin: Mitä siellä Lounais-Suomessa on tapahtunut, koska siellä on tämä kehitys näin hyvää? Voidaanko sitä siirtää koko Suomeen?

Ja vielä Uudenkaupungin tilanteesta: asuntoprobleema on siellä suuri, ja tärkeää on se, kuljetukset pelaavat.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri vastaa, mikäli hän katsoo, että tämä kysymys on riittävän lähellä sitä alkuperäistä kysymystä, josta keskustelu lähti liikkeelle.

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

16.20 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Niin, arvoisa puhemies, kyllä tämä riittävän lähellä on. [Naurua] — Tämä liittyy tähän positiiviseen rakennemuutokseen, joka onneksi on tuolla Lounais-, Varsinais-Suomessa lähtenyt sitten eteneeseen. Hallituksen tavoite on se, että sitä positiivista rakennemuutosta edesautetaan, mietitään keinoja, millä me voisimme vauhdittaa sitä, ja toisaalta, millä me voisimme levittää sitä hyvää muualle Suomeen, Keski-Suomeen, Lappiin ja itäiseen Suomeen, missä työttömyys on korkeampaa kuin Länsi-Suomessa. Tämän takia parasta aikaa selvityshenkilö Jari Jokinen ja selvityshenkilö Esko Aho ovat tehneet tällaiset raportit — toinen on jätetty, toinen tullaan jättämään — liittyen siihen, mitä toimenpiteitä hallituksen olisi hyvä tehdä tämän positiivisen rakennemuutoksen edistämiseksi ja sen levittämiseksi ympäri Suomea. Eli tämä työ on käynnissä, ja me olemme tunnistaneeet tämän positiivisen ongelman.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustaja Myllykoski, lisäkysymys, ja sen jälkeen edustaja Ihalainen, viimeinen kysymys tähän kysymykseen.

16.22 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Onneksi ministeri Lindström ei vastannut siihen niin, että kun Lounais-Suomessa on kehitetty vielä enemmän työttömiä, niin siellä on lähtenyt tällainen positiivinen vire liikkeelle.

Mutta olisin kysynyt: Ollaanko hallituksessa pohdittu sitä, jos tämä työttömien kiristäminen ja näitten etuuksien leikkaaminen ja, sanotaanko, se valvonta lähteein aktivoimaan näitä työttömiä siten, että joudutaan pohtimaan, koska siellä niin sanotusti nauha katkeaa? Eli ollaanko hallituksessa vakavasti pohdittu sen yhden ihmisryhmän kohdalla sitä käsittelemä, että koko ajan heikennetään ja kiristetään? Eikö jossain kohtaa pitäisi moraaliset arvot tulla — eikä selitettäisi sillä, että ollaan vain aktiivisia — niin että nyt ruvettaisiin [Puhemies koputtaa] kantamaan vastuuta ihmisten töihinpääsystä?

16.23 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on tietysti arvolatautunut kysymys ja sinällään äärettömän tärkeä. Totta kai, voi sanoa, että joka kerta kun — edellisenkin hallitus joutui tekemään työttömyysturvaan leikkauksia, ettei sekään totuus unohdu — tällaisia päätöksiä tehdään, ne ovat hankalia. Voin sanoa, että tätä juuri olen tarkoittanut, kun olen sanonut, että täältä aitiosta olen joutunut puolustamaan esityksiä, joista sydän saattaa sanoa jotakin ihan muuta. Mutta kun ollaan porukalla päätetty viedä asioita eteenpäin, niin viedään niitä vaikeitakin asioita. Ja näin tullaan siihen työmarkkinajärjestöjen kanssa sovittuun kymppilistaan, jossa on työttömille hyviä asioita, mutta sitten siellä on näitä vähemmän hyviä asioita. Työmarkkinajärjestöt ovat todenneet, että heitä helpottaa, jos nämä hyvät asiat menevät eteenpäin. Kyllä minä aina kysyn sen työttömän näkökulmasta, miltä tämä näyttää. Esimerkiksi tämä luonnos näyttää vielä tällä hetkellä erittäin monimutkaiselta, ja sitä pitää vielä selkeyttää.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Viimeinen lisäkysymys, edustaja Ihalainen.

16.24 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän pitkä linjamme on työllisyyden taistamisessa ollut se, että syntyy aitoja työ- ja koulutuspaikkoja ja niitä tukevia palveluja, mutta yhtä lailla työttömien pitää myös olla aktiivisia hakemaan työtä ja koulutuspaikkoja. Meidän arvomaailmassamme kaikki työ on arvokasta, ja tämä

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

on hyvin tärkeää pitää mielessä. Nyt meidän ongelmamme on se, että meillä rahoitus työllisyyden hoitamiseen, palkkatukeen on riittämätön, jotta voidaan tarjota aidosti niitä palveluja. Työttömien toimeentuloturvaan on tehty nyt isoja leikkauksia, ja minusta niitä ei pitäisi missään muodossa enää tehdä lisää. Meidän pitäisi ruveta arvostamaan myös työttömiä, heidän perheittensä elämää ja tukemaan positiivisilla asioilla heidän selviytymistään.

Arvostamani työministeri, minä toivon, että tässä muodossa tätä lakiesitystä, joka nyt on valmisteilla, ei tänne tuotaisi, vaan tehtäisiin uutta arviota, eikä myöskään tuotaisi sellaista esitystä, että TE-toimistot [Puhemies koputtaa] lakkautetaan ja yksityistetään kaikki työvoimapalvelut. [Puhemies koputtaa] Herran tähden, siitä tulee vain... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.25 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kovasti arvostamani edeltäjä Lauri Ihalainen käytti viisaan puheenvuoron, ja tätä koetin sanoa, paljon kömpelömmän sanoin kuin hän tuossa sanoi. Tämä esitys lähtee luonnokselle, sen jälkeen se tarkennetaan ja sitten katsotaan, minkälainen se lopullisesti tulee olemaan. Korostan, että tämä on luonnos ja täällä on vielä paljon sellaisia ratkaisemattomia ongelmia, ongelmakohtia, ja varmaan semmoisia asioita joudutaan tarkentamaan. Mutta aktiivimalli jossakin muodossa tulee, näin on hallitus päättänyt, ja minkälainen sisältö on, se todellakin tarkentuu. Toivottavasti oppositio voi olla rakentavalla tavalla mukana tekemässä sitä lopullista mallia.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys pitkäaikaistyöttömyyden hoidosta (Heli Järvinen vihr)

Suullinen kysymys SKT 64/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraava kysymys, edustaja Järvinen.

Keskustelu

16.26 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Työttömyydellä jatketaan. Kaikkein surkein tilanne on nimenomaan pitkäaikaistyöttömillä. Heillä on usein terveys- ja talousongelmia, puutteita osaamisessa ja kaikkein hankalin tilanne työllistymisessä. Mutta nyt taivaalla on myös uusia uhkia. Kun tällä hetkellä pitkäaikaistyöttömät ovat kuntien vastuulla, on tulevan maakunta- ja sote-uudistuksen myötä tilanne vähän sellainen, että pitkäaikaistyöttömät eivät oikein ole kenenkään vastuulla, eivät kuntien eivätkä maakuntien. Ja kun samaan aikaan suunnitellaan, että työttömyydessäkin palveluntarjoajilla pitäisi olla yhtiömuoto, niin se tarkoittaa sitä, että kaikki ne yhdistykset, jotka tällä hetkellä ovat isossa roolissa pitkäaikaistyöttömien työllistämisessä, uhkaavat tipahtaa tästä pois, heille tulee isoja hankaluuksia pitkäaikaistyöttömien työllistämisessä. Haluankin kysyä ministeriltä: miten te aiotte turvata sen, että pitkäaikaistyöttömistä todella [Puhemies koputtaa] huolehditaan ilman, että he tipahtavat?

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

16.27 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaankin tämä kasvupalvelu- ja maakuntauudistus, se on tässä vaiheessa vielä aika lailla auki, mitä se lopullisesti tarkoittaa, mutta niissä luonnoksissahan, joita itse olen luenut, lukee, että viime kädessä, jos ei muita toimijoita ole, maakunta aina vastaa niistä palveluista, se on maakunnan vastuulla jatkossa.

On esimerkiksi tällainen problematiikka, joka liittyy näihin niin sanottuihin sakkomaksuihin, jotka tällä hetkellä ovat kuntien kontolla. Me olemme pohtineet, onko tässä tulevassa maailmassa tavallaan joku tällainen samanlainen elementti. Tämä on vielä auki ja ratkaisematta — koska tämä on aika lailla monimutkaista — tulisiko maakunnalle tavallaan samanlainen kannustava elementti. Tämä on vielä ratkaisematta. Mutta kyllä pitkäaikaistyöttömistä viime kädessä aina se maakunta vastaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta. Otetaan tästä muutama lisäkysymys ottaen huomioon, että äsken käytiin keskustelua työllisyys-käsitteen alla jo aika pitkään. — Edustaja Järvinen, teillä ensimmäinen lisäkysymys.

16.28 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kannattaa muistaa, että maakunnat ovat aika kaukana yksittäisestä pitkäaikaistyöttömyydestä ja hänen osaamisestaan. Kuntaliitto, järjestöt, monet yhdistykset ja asiantuntijat ovat todella huolissaan siitä, mitä tulee tapahtumaan.

Tilannetta vaikeuttaa myöskin rahoitusjärjestelmän uudistus. Kun tällä hetkellä kunnille ohjataan rahaa pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon ja kunnilla on myös sakkomaksuja, niin jatkossa tilanne on se, että työttömyyden hoitoon suunnatut varat kilpailevat terveysmenojen kanssa. Ja kun samalla linjalla on sydämen ohitusleikkaus, lonkkaleikkaus ja toisaalta työllisyystoimet pitkäaikaistyöttömille, on iso uhka, että maakuntapäätäjät joutuvat priorisoimaan ne sydänleikkaukset ja lonkkaleikkaukset ja jättämään työttömät oman onnensa nojaan. Eli lonkat hoidetaan ja työttömiä ei. Miten hallitus takaa, että näin ei tapahdu silloinkaan, jos ja kun terveysmenot ylittyvät?

16.29 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en ole mikään sote-asiantuntija, mutta jotenkin minulla on semmoinen kuva, että näitä asioita ei asetettaisi vastakkain, niin että joku toinen hoidetaan ja joku toinen jää hoitamatta. Se ei kyllä minun ajatteluuni oikein mahdu. Kyllä se työllisyyden hoitaminen on oma prosessinsa ja sitten tämä muu on omansa. Näin minä itse näen tämän asian.

Ja kuten äsken sanoin, tämä sakkomaksuproblematiikka ei tällä hetkellä toimi. Sehän ei ole toiminut, koska siinä on ollut sellainen ongelma, että tavallaan on pystytty keplottelemaan sillä systeemillä, koska järjestelmästä on löydetty tällainen aukko. Miten tästä saataisiin toimiva ja kannustava jatkossa uudessa kasvupalvelumaailmassa, se on vielä työn alla, kuten sanoin. Tätä asiaa vielä tässä mietitään ja pohditaan, minkälainen malli sinne tulee.

16.30 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaiken työn pitäisi olla arvokasta, myös sellaisen työn, jota ei tehdä ansiotyösuhteissa, esimerkiksi kansalaisjärjestöissä tehtävän vapaaehtoistyön. Sillä työllä, mitä työttömät tekevät kansalaisjärjestöissä vapaaehtoisesti, on sekä kansantaloudelle että monille näistä työttömistä valtava

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

merkitys. No nyt kun maakuntauudistuksessa ne järjestöt, joissa he ovat voineet tähän asti toimia, muuttuvat yhtiöiksi, niin työtön ei voi enää näissä harrastaa vapaaehtoista kansalaisjärjestötoimintaa menettämättä työttömyysturvaansa, [Välihuutoja oikealta] eli käytännössä merkittävä osa nykyisestä kansalaisjärjestökentästä muuttuu yrityksiksi, joissa ei tal-kootöitä tehdä. Miten jatkossa taataan ihmisille mahdollisuus kansalaisosallistumiseen täl-laisessa yhteiskunnassa, jota maakuntauudistuksen yhteydessä ollaan rakentamassa?

16.31 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhe-mies! Kovasti tuntuu omituiselta ja vieraalta maailmalta tuo, mitä edustaja Kontula tuossa kuvasi. [Li Andersson: Niin meidänkin mielestä!] Minulle ei ainakaan ole millään lailla tullut sellainen uhkakuva mieleenkään, mistä te nyt puhuitte, [Välihuutoja vasemmalta] että kansalaisjärjestötoiminta jotenkin olisi uhattuna tulevassa kasvupalvelumaailmassa ja maakuntauudistuksen jälkeenkään. Aivan varmasti sille löytyy oma roolinsa, oma tärkeä roolinsa. Se on ilman muuta selvää, että kaikki työ on aina arvokasta, vaikei siitä kaikesta työstä aina maksettaisi palkkaakaan, eli sillä pitää olla oma arvonsa, periaatteessa senkin takia, että se ihminen pysyy tässä yhteiskunnassa mukana. Ja kyllä hallitus tunnistaa ja tun-nustaa tämän kansalaisjärjestötyön merkityksen. Minä en lähtisi kyllä pelottelemaan tällä lailla.

16.32 Stefan Wallin r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitkäaikaistyöttömyys on todellakin työmarkkinoilla suuri ongelma, kuten myöskin se, että työvoiman kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa, ja edustaja Jokisen mainitsemat luvut — 317 000 työtöntä, 123 000 avointa työpaikkaa — puhuvat puolestaan. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Mutta jos yksi-tyisen työnvälittäjän annetaan tukea julkisia työvoimatoimistoja, niin parannetaan työntekijöiden ja avointen työpaikkojen kohtaamista. Tästä on olemassa alueellisia esimerkkejä Pirkanmaalta ja Uudeltamaalta. Ne ovat onnistuneet ymmärtääkseni varsin hyvin. Arvoisa työministeri, kai tämä työkalu sisältyy hallituksen työkalupakkiin viimeistään maakunta-uudistuksen yhteydessä?

16.33 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhe-mies! Täällä tulee tietysti kritiikkiä ja sitten rakentavia esityksiä, kuten edustaja Wallinilta äsken. Kyllä hallitus on avoin kaikille fiksuille ajatuksille.

Näistä luvuista sen verran, että tosiaan tuoreimpien lukujen mukaan on 317 000 työtön-tä ja pitkäaikaistyöttömien määrä 112 000, ja avoimia työpaikkoja oli muistini mukaan noin 56 000 tämän tilaston mukaan, mikä oli työ- ja elinkeinoministeriöstä. Näistä tilas-toista voidaan tietysti jokainen väitellä, ovatko ne totta vai ei, mutta näiden perusteella itse puhun, mitkä tulevat työ- ja elinkeinoministeriöstä.

Eli vastauksena kysymykseenne: olemme avoimia kaikille esityksille, mutta jokaisella on varmaan hintalappu, ja ne kaikki tarkastellaan sitten hallituksessa yhteistuumin.

16.33 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Moni pitkäaikaistyö-tön on mukana kansalaisjärjestötoiminnassa, ja nyt viime päivinä on kuohuttanut päätös, jonka verottaja on tehnyt, elikkä se, että talkootyössä tarjottava ruokailu olisi jatkossa ve-ronalaista. Haluaisin kysyä nyt valtiovarainministeriltä: Voiko tällainen [Jari Myllykos-ki: Ei se voi olla totta!] kansalaisten omatoiminen ja aktiivinen toiminta tulla tällä tavalla rangaistuksi verottajan toimesta? Voiko olla, että tällainen maalaisjärjen vastainen päätös

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

on verottajalta todellakin nyt aktivoitumassa? Pystyykö valtiovarainministeri vastaamaan tähän ja kertomaan tästä. Tämä on valtavan suuri huoli, mikä tällä hetkellä on monissa kansalaisjärjestöissä, monissa kolmannen sektorin toimijoissa.

16.34 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän huolen ja oletan, että tässä on kyse verottajan tulkinnasta. Tähän täytyy paneutua, koska tähän on maalaisjärjen vastaista, kuten totesitte. Selvitän, ja palaamme tähän asiaan mahdollisimman pian.

16.35 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan tähän edustaja Järvisen alkuperäiseen kysymykseen, jossa oli huoli siitä, mitä tulee tapahtumaan työllisyyden hoidossa näiden hallituksen isojen suunnitelmien johdosta.

Tänään Valtiontalouden tarkastusvirastossa saimme selvityksen siitä, miltä nämä suunnitelmat viraston näkökulmasta näyttävät, ja nyt on kyllä pakko sanoa, että tämä edustaja Järvisen pelko on aiheellinen. Eli kun siirretään vastuu maakunnille, annetaan siihen liittyen tietty määrä rahaa maakunnille ja samaan aikaan hallitus on tehnyt järjestelmän, jossa terveydenhoitopuolelle ei tule lisää rahaa, jos kulut ylittyvät arvioidusta, ja lisäksi kielletään lainanotto eikä myöskään ole verotusoikeutta, niin on kyllä erittäin suuri riski, että näissä olosuhteissa, kun tämä pakkopaita pannaan tänne terveystenonon puolelle, työllisyyden hoito on sitten se, joka tässä järjestelmässä kärsii. Ja sen takia kysyn ministeriltä: oletteko te vastuullisena ministerinä miettinyt, mitä tämä sote-uudistus tarkoittaa työllisyyden hoidon tulevaisuuden kannalta 1. päivä tammikuuta 2019?

16.36 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Totta kai me keskustelemme hallituksen sisällä näitten valtavien uudistuksien vaikutuksista myös toinen toisiimme liittyen. Minun roolini on tietenkin miettiä sitä, mistä te juuri kysitte: miten työttömyyden hoito jatkossa sitten hoidetaan. Uskon kyllä siihen, että nämä pystytään yhdistämään niin, että se palveluprosessi jatkossa on semmoinen, että työnhakija ja työntarjoaja tästä hyötyvät. Meillä ne palvelut jatkossa määritellään valmis-teilla olevassa rekrytointi- ja osaamispalvelulaisissa, ja se mahdollistaa sitten vapauden järjestää tarkoituksen- ja tarpeenmukaisia palveluita ja palvelukokonaisuuksia. Ja maakunnille on taattava tietenkin riittävät velvoitteet ja toisaalta kannusteet näitten palvelujen järjestämiseen työttömille. Tämä lukee näissä luonnoksissa, joita minulle on esitetty.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys asumistuen leikkauksesta (Silvia Modig vas)

Suullinen kysymys SKT 65/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraava kysymys, edustaja Modig.

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

Keskustelu

16.37 **Silvia Modig vas:** Arvoisa puhemies! Hallitus ilmoitti kehysriihen yhteydessä, että te aiotte leikata asumistuesta. Yhdeksi syyksi ilmoitettiin se, että tällä pystytään alentamaan vuokria. Asumistuen vaikutuksesta vuokrien kehitykseen ei voi vetää näin yksinkertaisia päätelmiä. Muun muassa Kelan tutkijoiden analyysit ja tilastot osoittavat, että vuokrat ovat nousseet myös niinä vuosina, kun asumistukea ei ole korotettu, tai silloin, kun indeksit ovat olleet jäädytettynä. Tämä leikkaus osuu kaikkein koviten pääkaupunkiseudulla korkeita vuokria pienistä asunnoista maksaviin eli niihin, joilla on jo nyt kaikkein vaikeinta taloudellisesti. Asumistuen leikkaus ei johda automaattiseen vuokrien laskuun, mutta siihen se johtaa varmasti, että yhä useampi joutuu turvautumaan toimeentulotukeen selvitäkseen asumiskustannuksista. Mihin perustuu, arvon hallitus, ajatus siitä, että tämä leikkaus automaattisesti alentaisi vuokria, ja kuinka tällä on ajateltu säästää rahaa, kun yhä useampi [Puhemies koputtaa] joutuu toimeentulotuen piiriin?

16.38 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Siihen on varauduttu, että yhä useampi joutuu toimeentulotuen varaan. Siihen on varauduttu tässä päätöksessä, jonka hallitus kehysriihessä linjasi. [Kari Uotila: Sekin on julkista rahaa!]

Asia 2: Meidän asumistukimenomme ovat voimaan tulleen, viime vaalikaudella uudistetun asumistukilain jälkeen kasvaneet; jos ne eivät nyt ihan eksponenttiin ole kasvaneet, niin kasvukäyrä on ollut kohtuullisen jyrkkä. On etsittävä toimenpiteitä, joilla tuota asumistukimenojen kasvukulmaa saadaan tyrehdytettyä. Se valmistelu, jota hallituksen piirissä on tehty, on päätynyt tähän ratkaisuun, että tulee toimintatapa — joka on muuten ollut Suomessa käytössä aikaisemminkin, tämä ei ole mikään uusi innovaatio eikä keksintö — jossa on tavoitteena osaltaan hillitä asumistukimenojen ihan liian jyrkkää kasvukulmaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

16.39 **Silvia Modig vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä pidän aivan käsittämättömänä, että hallitus pitää hyväksyttävänä ja suunnitelmanaan sitä, että yhä useampi joutuu toimeentulotuen varaan. Se on erittäin passivoiva tuen muoto, joka on tarkoitettu väliaikaiseksi, mutta tällä hetkellä monet joutuvat pysyvästi sitä käyttämään kattaakseen asumiskustannuksia. Ainoa kestävä tapa vähentää asumistukimenoja on vähentää asumistuen tarvetta. Se, että ihmiset joutuvat turvautumaan asumistukeen, johtuu kohtuuttoman suurista vuokrista ja liian pienistä tuloista. Asumistukea joutuvat hakemaan niin työttömät kuin lapsiperheet mutta myös moni työssä käyvä ja eläkeläinen. Hallitus on perustellut tätä leikkausta myös sillä, että nykyisellään asumistuki muodostaa kannustinloukun työssäkäynnille. No, tämä leikkaus kyllä tällaisena osuu myös eläkeläisiin, joista monet ovat pienituloisia ja nyt jo monella tapaa joutuneet hallituksen politiikan maksumiehiksi. Eli kannustaako hallitus siis nyt myös eläkeläisiä töihin, vai eikö tämä leikkaus koske eläkeläisten asumistukea?

16.40 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Eläkeläisten asumistukea tämä ratkaisu ei koske [Paavo Arhinmäki: Ei

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

myöskään tämä indeksi!] — eläkeläisten asumistukeen tällä ratkaisulla, kun määritetään se vuokratatto, ei olla koskemassa.

Toisekseen, te ensimmäisessä kysymyksessänne asetitte kysymyksen niin, että ollaan rajaamassa sitä asumistuen määrää, ja te kysyitte, miten pienituloiset niissä tilanteissa selviää. Meillä on toimeentulotukimalli, toimeentulotukijärjestelmä, joka huolehtii muun muassa siitä, että kukaan suomalainen ei tule joutumaan taivasalle. Ei se tietenkään ole ykköstavoite, ei kakkostavoite eikä kolmas eikä neljäs eikä viides eikä kahdeksaskaan, että joutuu toimeentulotuen varaan. Mutta tämä tavoite, joka on asetettu tähän muutokseen... Jotta kukaan suomalainen ei joutuisi kohtuuttomaan tilanteeseen, niin meillä on onneksi edelleen toimiva järjestelmä, [Puhemies koputtaa] jolla kaikkein pienituloisimpia ja köyhimpiä tuetaan.

16.41 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Työnteon tulee aina kannattaa. Sen, joka nousee aamukuudelta ja menee Alepan kassalle, pitää tienata enemmän kuin sen, joka ei nouse eikä mene, vaikka tämä työttömyys ei olisikaan asianomaisen oma syy. Kannustinloukulla tarkoitetaan tilannetta, jossa työntekeä ei kannata. Kannustinloukkujen purkamisessa eräs keskeinen tekijä on asumistuki. Nyt täällä edellä on arvosteltu sitä, että hallitus pyrkii rajaamaan asumistukea tavoitteenaan kannustinloukkujen lieventäminen. Kukaan, edustaja Modig, ei ole väittänyt, että vuokrat automaattisesti laskevat, kun asumistukea vähennetään, [Välihuutoja vasemmalta] vaan hallitus on todennut, että tavoitteena on estää vuokrien nykyisenkaltainen nousuvauhti. Mutta kysymys kuuluu: kun meillä yli 2 miljardia maksetaan sekä asumistuen että toimeentulotuen kautta asumiseen, niin uskooko hallitus tai joku muu, [Puhemies koputtaa] että jos leikataan asumistukea reilusti, etteikö tämä vaikuttaisi vuokrien [Puhemies koputtaa] nousuvauhtiin?

16.42 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kukaan ei ole sanonut tässä salissa, aivan niin kuin edustaja Zyskiewicz totesi, että tällä ratkaisulla automaattisesti laskettaisiin vuokratasoa — ei kukaan. Mutta silläkin on merkitystä, ja on näyttöjä siitä, vaikka esimerkiksi te, edustaja Modig, kiistitte sen, että asumistuen nousu valuu suoraan vuokriin — valuu suoraan vuokriin. Siitä on näyttöjä.

Kolmas näkökulma, joka osin kuuluu ministeri Tiilikaisen tontille, on se, millaista asumista tässä maassa on. Meillä on yhä useammin yhä pienempiä asuntoja, joitten vuokrataso jo lähtökohtaisesti on sellainen, että henkilöllä, joka muuttaa uuteen, pieneen asuntoon, vuokrataso on täysin kohtuuton. Meidän pitää löytää keinoja, joilla tähän tilanteeseen vaikutetaan niin, että esimerkiksi työssä käyminen olisi jatkossa mahdollisempaa kuin tänä päivänä.

16.44 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Zyskiewicz otti täällä Alepan kassan esimerkiksi. Kannattaa perehtyä siihen, mitä Alepan kassalla ja palveluammateissa saadaan palkkaa. Siellä ei koko-aikaista työtä voida edes tehdä, koska työtä tarjotaan noin 30 tuntia viikossa. Nämä työtätekevät, ahkerat nuoret ihmiset ovat niitä, jotka maksavat kohtuuttoman kalliita vuokria pienistä asunnoista täällä Helsingin kaupungissa, missä ei ole riittävästi asuntoja ja markkinat nostavat hintoja. Ja nämä pientä palkkaa saavat ihmiset ovat niitä, jotka joutuvat täydentämään tulojaan Kelan asu-

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

mistuella, jotta pärjäisivät ja saisivat leipää ja leivän päälle edes voita. Kannattaa ensin perehtyä siihen, mikä on ihmisten arkitodellisuus suurissa kaupungeissa. Ettekö, arvoisa ministeri, siitä syystä voisi vielä tarkistaa tätä leikkausta, koska se kohdistuu suoraan näihin nuoriin, työmarkkinoille tuleviin, [Puhemies koputtaa] pientä palkkaa saaviin ihmisiin?

16.44 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä opposition ja hallituksen välinen keskustelu on aika ajoin mielenkiintoista siksi, että teillä on näköjään täysin varma tieto esimerkiksi siitä, keihin tämä muutos juuri kohdistuu. [Outi Alanko-Kahiluoto: Teillä sitä ei ainakaan ole!] Ykköstavoite tässä on ollut se, että meidän pitää löytää keinoja yhtäältä huolehtia ihmisen asumisesta, siitä, että on katto pään päällä, huolehtia siitä, että se turvallisuus, joka omaan kotiin liittyy, on taattu kaikille suomalaisille. Ja toisaalta me olemme tilanteessa, jossa asumistukimenojen kasvukulma on kohtuuton, kiitos näiltä osin sen viime vaalikaudella säädetyn lain, jonka seurauksena on pääteltävissä, että tähän asumistuen tasoon on pystyttävä puuttumaan. [Ben Zyskiewicz: Ja vuokrayhtiöt hyötyy tästä!]

Sitten mitkä ovat ne keinot? On asetettu se tavoite, 30 miljoonaa euroa, on määriteltä tapa, jolla tätä 30:tä miljoonaa euroa tavoitellaan, ja ennen kaikkea tavoitellaan sitä viestiä kentälle, että ei asumistuen nousu ole automaatti, joka on valutettavissa [Puhemies koputtaa] vuokrien määriin.

16.46 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä on tämä keskustelu mielenkiintoista. Me nimittäin luulimme, että hallituksen tavoitteena oli purkaa kannustinloukkuja. Nyt me kuulimme ministeri Rehulan vastauksesta, että hallitus onkin varautunut siihen, että tämä meno siirtyy paikasta toiseen, asumistuesta toimeentulotuen puolelle. Nimenomaan kannustinloukkujen purkamisen näkökulmasta tässä ei ole mitään järkeä. Ne pahenevat sillä, että yhä useampi tuensaaja siirtyy asumistuen piiristä toimeentulotuella. Sitten saimme myöskin kuulla, että myöskään ministeriäitiossa ei täysin uskota siihen, että tämä toimenpide alentaa vuokria, niin kuin tätä myöskin on perusteltu aikaisemmin. Herää kysymys: mikä järki tässä koko muutoksessa on?

16.47 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähdetään liikkeelle kahdesta ongelmasta, jotka tässä on:

Ensimmäinen on se, että asumistukijärjestelmä nykymuodossaan maksaa 2 miljardia vuodessa, ja väitän, että me pystyisimme kohdistamaan tämän ihmisten auttamiseen paljon tehokkaammallakin tavalla, koska se tällä hetkellä valuu vuokrien korotusten myötä vuokra-asuntojen omistajille, vuokrayhtiöille, erilaisille yleishyödyllisille yhteisöille, jotka omistavat näitä taloja.

Toinen ongelma on se, että mitä korkeammaksi vuokrat nousevat, sitä pahemmaksi kannustinloukku muodostuu. Ja jos me korvaamme käytännössä sataprosenttisesti vuokran, niin se johtaa vääjäämättömästi vuokrien kasvuun, [Paavo Arhinmäki: Mutta ei korvata nytkään!] mikä on nähtävissä käyristä, tilastoista. Nyt me haluamme katkaista tämän, että vuokrat eivät nouse eivätkä kannustinloukut pahene, jotta työtä kannattaa ottaa vastaan. Tämä on aivan selkeä asia.

16.48 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, kuten ministeri Orpo sanoi, asuntopolitiikan vaikuttavuutta pitää tarkastella, jotta voimme ra-

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

haa käyttää tehokkaammin. Myöskin eduskunnan tarkastusvaliokunta tekee selvitystä tässä suhteessa. Tässä todella myöskin käy niin, että sitä rahaa valuu sijoittajayhtiöille, niin kuin joku sanoi, sijoittajaporvareille, ja jopa sijoittajatovereille [Eduskunnasta: Ohhoh! — Hälinää] tiettyjen yleishyödyllisten yhteisöjen kautta, kun katsoo näitä [Puhemies koputtaa] hulppeita osingonjakoa. Arvoisa asuntonministeri, onko tarkoitus laajemmin tarkastella nyt lähiaikoina asuntopolitiikan vaikuttavuutta, jotta saamme paremmin rahan kohdistumaan niille, jotka sitä tarvitsevat?

16.48 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asumisen hintaan vaikuttaa moni seikka. Tietenkin perusjuttu on, onko markkinoilla pulaa asunnoista vai tasapainoinen markkina. Tällä hetkellä siellä, missä on pulaa asunnoista, pyrimme lisäämään rakentamista. Hallitus on siinä onnistunut valan mainiosti. Asuntoaloitusten määrä on kasvanut 50 prosentilla tämän hallituksen aikana. Myös kohtuuhintaisen asuntotuotannon eli tuetun vuokra-asuntotuotannon tuotantomäärät kasvavat kaiken aikaa.

Mutta tähän kysymykseen kokonaisuuden arvioinnista, siihen mikä asuntopolitiikan lohko vaikuttaisi parhaiten siihen, että asuntojen hinnannousu talttuu. Totta kai hallituksen täytyy tätä arviointia tehdä, ja hallituksen täytyy myös pitää tämä asumispuoli mielessä, kun se tekee sosiaaliturvan kokonaisarviointia nyt vaalikauden jälkipuoliskolla.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä kaksi lisäkysymystä, ensin edustaja Alanko-Kahiluoto ja sen jälkeen kysyvistä ryhmästä yksi puheenvuoro.

16.50 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvästikin hyvä, että hallitus teettää selvityksen sosiaaliturvan kannustinloukuista, koska teillä selvästikin on siinä nimenomaan opiskeltavaa. Nyt ministeri Rehula tosiaan kertoi, että hallitus varautuu asumistuen leikkaamiseen sillä tavalla, että oletetaan, että ihmiset saavat sen vastaavan rahan toimeentulotuen puolelta. Nimenomaan tässä on se ongelma. Ei ole mitään järkeä työntää ihmisiä toimeentulotukiriippuvaisiksi, koska toimeentulotuki on tarkoitettu lyhytaikaiseksi tuen muodoksi, jossa ei ole vastaavaa suojaosaa kuin asumistuessa ja työttömyysturvassa. Sen vuoksi viisas päättäjät tekee kaikkensa, että ihminen ei joudu turvautumaan toimeentulotukeen.

Olen esittänyt täällä monta kertaa sen kysymyksen, miksi hallitus erilaisilla toimillaan [Puhemies koputtaa] työntää yhä uusia ihmisryhmiä toimeentulotuen puolelle. Se ei tue sitä työllisyyspolitiikkaa, [Puhemies koputtaa] jota te sanotte ajavanne. Miksi te teette näin?

16.51 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On jouduttu tekemään ratkaisuja sosiaaliturvan puolella ja tässä kohtaa asumistuen puolella, ja siinä nyt näyttää olevan selkeää, joko tahallista tai tahatonta, väärinymmärrystäkin, mitä tässä ollaan tekemässä. Me olemme tehneet ratkaisuja, mutta toisaalta meillä on toimeentulotukijärjestelmä, joka turvaa sen kaikkein heikoimmassa asemassa olevan ihmisen tilanteen silloinkin, kun ei muuten pärjää. Jos te nyt yritätte väittää, että se tavoite, 30 miljoonaa, kompensoidaan yksi yhteen, ei niin ole tarkoitus tehdä. Mutta apua annetaan niille ihmisille, joitten asumisen edellytykset heikkenevät tilanteessa, jossa

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

tämä muutos [Puhemies koputtaa] tuo ongelmia. Toimeentulotuki tulee silloin auttamaan. Onko tämä oikein vai väärin, [Puhemies koputtaa] sitä voi pohtia.

16.52 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on todella hämentävää, nyt on kyllä hallituksella faktat hakusessa. [Ben Zyskowiczin välihuuto] Orpo, te sanoitte, että jos me korvaamme asumisen sataprosenttisesti, se valuu vuokriin. Mutta emmehän me korvaa, 80 prosenttia hyväksytyistä vuokran enimmäismenoista me korvaamme. Toimeentulotuen kautta voidaan päästä 100 prosenttiin, mutta siihenhän te ajatte ihmisiä. Te sanoitte, että teidän mielestänne nämä kasvavat asumistukimenot voisi kohdentaa paremmin ihmisten hyvinvoinnin kannalta, mutta ettehän te korjanneet niitä paremmin. Te siirrätte asumistukimenoja toimeentulotukimenoihin. Ja tässä edustaja Alanko-Kahiluoto juuri hyvin kuvaili, minkä takia toimeentulotuki on se vihoviimeinen tuen muoto, jolle meidän pitää ketään puskea. Mihin te perustatte nämä väitteet siitä, että tämä suoraan valuu vuokriin? Kelan johtavat tutkijat kyseenalaistavat tämän teidän väitteenne. [Puhemies koputtaa] Mihin te perustatte sen? [Eduskunnasta: Vaihtoehtoisia faktoja!]

16.53 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On niin, että meillä on kaksi ongelmaa. Toinen on se, että meillä vuokrat nousevat tällä hetkellä todella nopeasti ja siinä [Paavo Arhinmäki: Siitä ollaan samaa mieltä! — Välihuutoja] — jos saisin puhua — samassa myöskin nämä asumistukimenot kasvavat aivan valtavasti, ja nämä tuottavat sen, että ihmisen ei kannata ottaa työtä vastaan. Hallituksen velvollisuus on tehdä tälle asialle jotain. Sillä, että me sidomme tämän asumistuen vuokraindexistä elinkustannusindeksiin, haetaan sitä — ja uskomme siihen, että sillä saadaan se vaikutus — että vuokrat eivät nouse [Paavo Arhinmäki: Uskomatonta, onko mitään näyttöä?] eivätkä asumistukimenot sitä myöten nouse eikä kannustinloukku pahene. Meidän tehtävämme täällä hallituksessa on tehdä ratkaisuja, joilla me ratkomme näitä ongelmia, ja me uskomme, että nämä toimenpiteet ovat oikeansuuntaisia. Mitä tulee kannustinloukkutyöhön laajemmin, niin me jatkamme sitä työtä. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Siinä valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön virkamiehet ovat tehneet erinomaista pohjatyötä. [Puhemies koputtaa] Heidän näkemyksiinsä myös nämä päätökset osin perustuvat.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys puurakentamisen edistämisestä (Hannu Hoskonen kesk)

Suullinen kysymys SKT 66/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraava kysymys, edustaja Hoskonen.

Keskustelu

16.54 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Talousvaliokunta sai eilen valmiiksi mietintönsä ilmasto- ja energiastrategiasta vuoteen 2030 saakka. Siellä nostetaan ai-

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

van oikein esille kotimaisten metsien mahdollisuudet uuden kasvun tekemiseen, totta kai bioenergiapuolella, mutta merkittävä huomio on kiinnitetty myös kotimaisesta puusta rakentamiseen, koska meillä on kuitenkin aivan ehtymättömät metsävarat tässä maassa. Meillä on puuosaamista paljon, meillä on rakentamisen osaamista, ja muun muassa homekoulukeskustelu on nostanut esille sen, että puurakentamista pitää lisätä. Mutta sillä puolella meillä on monia ongelmia siinä, että meillä on valtava byrokratia esimerkiksi rakentamisen säännöissä. Olisin kysynyt vastaavalta ministeriltä: miten tähän aiotaan reagoida, että saadaan muun muassa pien- ja hirsitaloihin nämä rakentamismääräykset siihen asentoon, että puurakentaminen vihdoin ja viimein tässä maassa lähtee kunnolla liikkeelle? Todellinen ilmastoteko tänä päivänä on rakentaa puutalo.

16.55 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Puurakentamista halutaan edistää monella tasolla, niin kerrostalorakentamisen puolella kuin pientalorakentamisen puolella. Itse asiassa, kun näitä energiatehokkuusvaatimuksia muutettiin ja nyt asiaa koskevia asetuksia sorvataan, siinä nimenomaan halutaan varmistaa se, että hirsitaloja, pientaloja ja hirsisiä päiväkoteja ja kouluja, voi rakentaa edelleen.

Myös sellainen parannus on tulossa, että tuota painovoimaista ilmanvaihtoa ei rajoiteta näissä pientalokohteissa. Itse asiassa enää ei edes edellytetä lämmön talteenottoa painovoimaisessa ilmanvaihdossa, jos muuten rakennuksen energiatehokkuus täyttää ne vaaditut kriteerit. Eli tässä nimenomaan halutaan myös tätä terveellistä ja Suomeen hyvin sopivaa hirsirakentamista muun muassa edistää.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys hallituksen EU-linjasta (Anna-Maja Henriksson r)

Suullinen kysymys SKT 67/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraava kysymys, edustaja Henriksson.

Keskustelu

16.56 Anna-Maja Henriksson r: Arvoisa puhemies, ärade talman! Europa lever i spännande tider. Vi står inför val både i Frankrike och i Storbritannien och det ska föras förhandlingar om brexit. I delar av Östeuropa blåser de nationalistiska vindarna och utvecklingen omkring Europas gränser är fortsättningsvis orolig.

Arvoisa puhemies! Eurooppalaisessa politiikassa kuohuu nyt enemmän kuin pitkään aikaan. Nyt jos koskaan tarvitaan yhtenäistä EU:ta, jossa kaikki jäsenmaat, Suomi mukaan lukien, tukevat yhtenäistä ja vahvaa Eurooppaa. Mutta mitä tekee Suomen hallitus? Nimeää eurooppaministeriksi EU-skeptisen henkilön, joka aktiivisesti puhuu Suomen EU-jäsenyyttä koskevan kansanäänestyksen puolesta. Kysynkin nyt pääministeri Sipilältä: mitä

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

hallitus ajattelee toimiessaan näin, ja minkälaisen signaalin se antaa muille eurooppalaisille maille?

16.57 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eurooppa-neuvostossa käytiin tulevaisuuskeskustelu, joka lähti Bratislavasta ja päättyi Maltan kokoukseen ja Rooman julistukseen. Euroopan unionin 27 jäljelle jäävää maata ovat erittäin yhtenäisesti nyt tämän julistuksen linjausten takana, ja Suomi on ollut täysillä tämän valitun linjan takana. Tämä hallitus toimii täysin sen linjan mukaisesti. Tämä hallitus ei tule järjestämään mitään kansanäänestyksiä, ei edes keskustelemaan siitä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys Turkin EU-jäsenyydestä (Antero Laukkanen kd)

Suullinen kysymys SKT 68/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraava kysymys, edustaja Laukkanen.

Keskustelu

16.58 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Turkki on ajautumassa diktatuuriin. Turkin vankiloissa on toimittajia, oikeuden tuomareita, opposition poliitikkoja ja mielipidevaikuttajia, kaikki ilman oikeudenkäyntiä. Vappuna oikeusministeriössä erotettiin tuhat henkilöä, koko oikeuslaitos on halvaantunut. Suomen virallinen linja on ollut se, että Suomi on kannattanut Turkin EU-jäsenyyshakemuksesta keskustelua ja sen edistämistä. Kysyisinkin nyt ulkoministeri Soinilta: onko Suomi tarkistamassa linjaansa Turkin EU-jäsenyyden suhteen ja tekemässä niin kuin monet muut EU-maat, että on selvästi jäädyttämässä neuvotteluja Turkin EU-jäsenyydestä?

16.59 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Maltalla oli viime viikon lopulla niin sanottu Gymnich-kokoonpano, jossa ulkoministerit keskustelivat tästä Turkin asiasta, eikä yksikään maa siinä keskustelussa sanonut, että nämä neuvottelut pitää katkaista. Mutta kaikki maat kiinnittivät huomiota siihen Turkin ihmisoikeustilanteeseen, sananvapausongelmiin ja kaikkiin niihin ongelmiin, joita Turkissa sisäisesti on ja myöskin ulkoisesti on. Eivät nämä asiat nyt vain sillä tavalla ratkea, että ei keskustella, vaan ne ratkeavat sillä tavalla, että keskustellaan. Sanon vielä yhden asian: kun Turkin kanssa tehty pakolaissopimus saatiin aikaan, niin sillä hetkellä Länsi-Balkanin reitti tukkeutui, tämä pitää muistaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys radikaalien saarnaajien maahanpääsystä (Tom Packalén ps)

Suullinen kysymys SKT 69/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkari: Ja vielä myönnän viimeisenä kysymyksenä puheenvuoron edustaja Packalénille.

Keskustelu

17.00 Tom Packalén ps: Arvoisa puhemies! Tanskan maahanmuuttoasioista vastaava ministeriö on julkaissut sivuillaan listan niin sanotuista radikaalisaarnaajista, joilla ei ole pääsyä maahan. Listalla on myös Suomessa vuonna 2015 vieraillut Kamal el-Mekki. Radikaalisaarnaajien maahantulo kielletään vetoamalla yleiseen järjestykseen, ja maahantulokielto kestää kaksi vuotta. Tanskan maahanmuuttoministeri on todennut Helsingin Sanomien mukaan, että "hallitus ei hyväksy sitä, että radikaalisaarnaajat tulevat Tanskaan saarnaamaan vihaa tanskalaista yhteiskuntaa kohtaan ja aivopesemään ihmisiä muun muassa väkivaltaan naisia ja lapsia kohtaan, levittämään ajatuksiaan kalifaatista ja yleisesti ottaen vähättelemään perustavanlaatuisia arvojamme". Kysynkin sisäministeri Risikolta: harkitseeko Suomi vastaavanlaista maahantulokieltoa suomalaisen yhteiskunnan vastaisille radikaalisaarnaajille?

17.01 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mehän seuraamme meidän rajojen yli tulevia henkilöitä aivan varmasti, kuten tähänkin asti, ja erityisesti nyt, kun meillä on hyvin paljon tällaista radikalisoitumista ja meillä on myöskin vihapuheen levittäjiä ja meillä on myöskin rikollisuutta paljon rajojen yli, me seuraamme tätä. Tietenkin ongelmaksi on muodostumassa se, tai ongelma on se, että esimerkiksi jos ei ole tarvetta viisumille tässä rajojen yli liikkumisessa, niin ei ole käyty läpi sitä ihmisen taustaa — koska yleensä jos henkilö on rikokseen syyllistynyt, niin hän ei saa välttämättä sitä viisumia tullakseen tänne. Mutta sellaisten henkilöiden, jotka eivät tarvitse viisumia tullessaan Suomeen, seuranta on tietysti erilainen. Meillä Rajavartiosto seuraa kaikkia rajan yli tulevia henkilöitä, ja jos on pienikin epäily siitä, että on rikokseen syyllistynyt, niin kyllä arvioidaan hänen liikkumisensa Suomeen. On tietysti ymmärrettävää, että jos ei ole mitään rekisterissä ja ei ole vielä rikokseen syyllistynyt [Puhemies koputtaa] vihapuheen näkökulmastakaan, niin on vaikea estää tänne tuloa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

3. Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden ympäristöä koskevien hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamiseksi

Hallituksen esitys HE 43/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

17.03 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Suhtaudun hallituksen esitykseen epäillen. [Hälinää]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Anteeksi, pyydän, että kuullaan puhujaa. — Olkaa hyvä.

Hallitushan esittää säästöjen ja sujuvoittamisen nimissä merkittävää huononnusta ympäristölakien toteutumisen valvontaan. Valituslupajärjestelmä laajennettaisiin koskemaan kaikkia keskeisiä ympäristölakeja. Valituslupan ehdot olisivat tiukat, ja lupia tullaan todennäköisesti, tähänastisen kokemuksen valossa, myöntämään vain vähän. Se, että useimmissa ympäristöasioissa tulee käytännössä olemaan vain yksi valitusaste, tulee lisäämään päätösten sisällön sattumanvaraisuutta ja myöskin oikeudellista epätasa-arvoa.

Tässä on siis kyseessä merkittävä oikeudellinen muutos meidän oikeusvaltioomme. Sitä perustellaan säästöillä, jotka kuitenkin hallituksen esityksen perustelujen arvion mukaan olisivat vain 300 000—700 000 euroa. Toinen perustelu on päätösten käsittelyn kokonaisaikojen lyheneminen, mutta täksi lyhenemiseksikin arvioidaan vain noin 10 prosenttia. Eli melko vähäisten arvioitujen etujen vuoksi toteutettaisiin merkittävä heikennys kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen vaikutusmahdollisuuksiin ja ympäristölakien toteutumisen valvontaan.

Valituslupa voidaan myöntää vain oikeuskäytännön yhtenäisyyden turvaamiseksi, ilmeisen virheen korjaamiseksi tai muusta painavasta syystä. Toisin sanoen kynnys olisi erittäin korkealla. On todennäköistä, että monet merkittävään alueellisiin ongelmiin eivät tulisi läpäisemään valituslupan kynnystä. On myös todennäköistä, että valituslupahakemuksia tulee kaatumaan siksi, että kansalaisilla ja kansalaisjärjestöillä ei ole riittävää asiantuntemusta pätevän hakemuksen tekemiseen. Sen sijaan yrityksillä on paljon paremmat mahdollisuudet palkata asiantuntevia juristeja tekemään valituslupahakemuksia, jotka voivat menestyä.

Tähänastisten tilastojen mukaan valituslupia myönnetään melko kitsaasti eli joka viidennessä — joka seitsemännessä tapauksessa toissa vuonna myönnettiin valituslupa. Korkein hallinto-oikeus on muuttanut alemman oikeusasteen päätöksiä neljäsosassa—viidesosassa päätöksiä silloin, kun on ollut kyse ympäristönsuojelu-, vesitalous- ja maa-aineslakien mukaisista asioista, mikä on melko paljon. Joka neljäs — joka viides alemman oikeusasteen päätös on siis todettu korkeimmassa hallinto-oikeudessa virheelliseksi. Tämähän

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

tarkoittaa sitä, että hallinto-oikeuksien ympäristöosaamisen taso eri puolilla maata vaihtelee ja korkein hallinto-oikeus on joutunut virheellisiä päätöksiä korjaamaan.

Ympäristöasiathan ovat usein hyvin monimutkaisia, ja myös vaikutukset ympäristöön voivat olla laajat ja koskea kovin monia kansalaisia. Siksi on usein perusteltua, että valitusta voidaan käsitellä kahdessa asteessa. Pidänkin hyvin todennäköisenä, että hallituksen esityksen mukainen muutos johtaisi ympäristölle vahingollisten päätösten ja myös ympäristölainsäädännön vastaisten päätösten lisääntymiseen. Hallituksen esityksessä, sen perusteluissa, kuitenkin todetaan, ettei muutoksilla olisi välittömiä ympäristövaikutuksia. Tämä arvio ei näytä perustuvan mihinkään, ei ainakaan mihinkään syvälliseen analyysiin. Kuitenkin muutoksenhakuoikeus ympäristöasioissa on Suomen perustuslaissa ja monissa kansainvälisissä sopimuksissa turvattu kansalaisen perusoikeus. Sen rajoittamisen tulisi pohjautua huolelliseen analyysiin rajoituksen vaikutuksista, ja sitä edellytystä tämän hallituksen esityksen valmistelu ei täytä.

Arvoisa puhemies! Ympäristön tuhoamista useimmissa tapauksissa ei voi perua. Pidän onnettomana, jos heikennämme ympäristölakien toteutumisen valvontaa ja sen myötä laittomia, ympäristölle vahingollisia päätöksiä tulee lisää.

17.08 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Hallitus esityksessään ehdottaa eräiden ympäristöasioiden muutoksenhaun uudistamista niin, että hallinto-oikeuden päätöksestä valittaminen korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttäisi jatkossa valituslupaa. Olen periaatteellisesti tällaisten valituslupa-asioiden järkevöittämisen kannalla. Suomi on oikeusvaltio, meidän tulee lähtökohtaisesti luottaa siihen, että meidän hallinto-oikeutemme tekevät oikeita päätöksiä. Aivan kaikessa ei tarvita automaattista valitusoikeutta korkeimmalle tasolle. Se maksaa, kuormittaa ja vie aikaa, vaikka muutoksia tulee kuitenkin melkoisen vähän. Mielestäni on mielekästä keskittää ylempään oikeusasteeseen niitä valituksia, joilla voi olla juridista mielenkiintoa, sen sijaan, että luotaisiin nykyisenkaltaisen valitusautomaatti, jota käytännössä kuitenkin monesti väärinkäytetään vain asioiden jarruttamiseksi.

17.09 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Nykyinen hallitus keväällä 2015 otti erityisesti esille rakentamisen, asumisen ja ympäristön, ja hallitusohjelmaneuvoittelussa tätä kokonaisuutta varten perustettiin oma erityinen työryhmä tarkastelemaan sitä, miten saisimme näitä hankkeita etenemään ja liikkeelle. Meillä Suomessahan erilaiset lupaprosessit vievät tällä hetkellä äärimmäisen paljon aikaa. Kun ympäristölupaa jonotetaan tällä hetkellä noin 17 kuukautta ja sen päälle tulevat sitten erilaiset valitukset, niin se yksin tarkoittaa jo useamman vuoden odotusta.

Lupajonossa seisoo tällä hetkellä asiantuntija-arvioiden mukaan jopa 14 000 uutta työpaikkaa ja noin 3 miljardin euron investoinnit. Vielä muutama vuosi sitten, ennen tämän hallituksen aloittamista, lupajonossa oli lähes 3,6 miljardin investoinnit, eli hivenen tämä hallitus on pystynyt tätä lupakäsittelyä nopeuttamaan ja purkamaan tätä jonoa. Mutta edelleen siis 3 miljardin investoinnit ja 14 000 työpaikkaa seisovat erilaisissa lupajonoissa.

Tässä esityksessä hallitusohjelman mukaisesti rakentamis- ja ympäristöasioita siirretään niin, että valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää ensin valitusluvan saamista. Valituslupajärjestelmä esitetään otettavaksi käyttöön ympäristönsuojelulain, vesilain ja maa-aineslain mukaisissa asioissa. Eräissä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa asioissa valituslupajärjestelmä on jo aiemmalla päätöksellä käytössä. Esityksessä ehdotetaan valituslupajärjestelmän soveltamisalaa laajennettavaksi uusiin maankäyttö- ja ra-

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

kennuslain asiaryhmiin ja valituslupajärjestelmän tarkistamista hallintolainkäyttölain säännösten mukaisesti niin, että valituslupaa muutoksenhaun edellytyksenä ei enää kytkettäisi viranomaisen päätöksen muuttumiseen hallinto-oikeudessa. Tämän jälkeen valituslupajärjestelmä olisi kattavasti käytössä kaikissa kaava-asioissa ja muissa kunnan viranomaisen ratkaisultaan kuuluvissa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa asioissa. Luonnonsuojelulaissa käytössä olevaa valituslupajärjestelmää esitetään laajennettavaksi siten, että se kattaisi myös luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentissa tarkoitettua Euroopan unionin lajisuojelua koskevista erityissäännöksistä poikkeamista koskevat päätökset.

Itse pidän myönteisenä sitä, että me teemme luvituksen sujuvoittamista ja — niin kuin tässä aiemmin on tullut jo esille — että näitä valituksia pystyttäisiin hillitsemään niin, että oikeusasteessa käsiteltäisiin niitä merkittävimpiä hankkeita. Eli ei pidä tehdä mallia, missä ei valitusta olisi lainkaan mahdollista tehdä, mutta tuo valituslupajärjestelmä on varmasti hyvin perusteltu, kun ottaa huomioon sen, että meillä ympäristölupaa jonotetaan tällä hetkellä siis noin 17 kuukautta ja sen päälle tulevat sitten erilaiset valitukset.

Arvoisa puhemies! Itse toivoisin, että hallitus etenisi myös tietynlaisessa käsittelytakua-ajattelussa eli annettaisiin tarkempia sitovia määräaikoja erilaisten kaavoitus- ja lupaprosessien käsittelylle. Sen jälkeen varsin perusteltua olisi ajattelu, että myöhästynyt lupa on hyväksytty lupa, eli pidettäisiin kiinni niistä aikatauluista, joita tehdään. Tällainen malli on käytössä joissakin Euroopan maissa, eli mallia sieltä saisimme ja saisimme investointeja ja uusia työpaikkoja tähän maahan syntymään.

17.14 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Tähän esitykseen pitää paneutua todella syvällisesti niissä valiokunnissa, joissa tämä on käsitelty, ja uskon, että näin tullaan tekemään ainakin ympäristövaliokunnassa.

Tämähan on nyt jatkoa sille samalle hallituksen politiikalle, jota edustivat maankäyttö- ja rakennuslakiin muutama viikko sitten tehty, täälläkin käsitelty muutokset, missä elykeskusten tehtäviä rajattiin ja vastuuta siirrettiin sen huolehtimisesta, että päätökset ovat lainmukaisia kansalaisille. Nyt puolestaan ollaan kansalaisilta viemässä niitä mahdollisuuksia pois, joilla he voisivat edes teoreettisesti huolehtia siitä, että lainmukaisia päätöksiä tehdään, tai sellaisia päätöksiä, jotka ovat ympäristön ja luonnon kannalta oikeita. Jopa monet ympäristövirkamiehet ovat jo olleet huolissaan siitä, mennäänkö tässä sujuvoittamisessa nyt liian nopeaa tahtia eikä kyetä selvittämään sitä, mitä vaikutuksia on näillä päätöksillä, joita nyt sitten tehdään ilmeisesti hallitusohjelman kirjausten perusteella, eikä sitten kyetä todellakaan analysoimaan sitä, mikä näitten kaikkien päätösten yhteisvaikutus on ympäristön tilaan mutta myös ihmisten oikeussuojaan ja yhdenvertaisuuteen.

Kyllä tässä todella nyt vaaditaan sitä, että hetkeksi pysähdytään miettimään sitä, minkälaista Suomea me olemme rakentamassa, missä osassa siinä ovat ympäristö ja kansalaisten oikeudet.

17.16 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Suomi on eurooppalainen ja pohjoismainen oikeusvaltio, ja siihen kuuluu luonnollisesti se, että viranomaisten päätöksistä pysyy valittamaan riippumattomaan tuomioistuimeen. Onko tilanteen sitten oltava se, että jokainen voi valittaa kaikesta ja kaikkiin oikeusasteisiin? Minun mielestäni tilanteen ei pidä olla sellainen. Päinvastoin olemme nähneet hyvin monia tilanteita, joissa näitä valitusoikeuksia käytetään niiden alkuperäisen tarkoituksen vastaisesti nimenomaan erilaisten hankkeiden jarruttamiseen ja viivästyttämiseen. Kun jossakin kunnassa tai kaupungissa

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

vaikkapa yksimielinen valtuusto on päätenyt johonkin kaavaratkaisuun, niin vuosikauasia voivat halutessaan eri tahot valituskierroksilla viivästyttää valtuuston tahdon toteutumista. Minun mielestäni on erinomainen asia, että nykyinen hallitus on lähtenyt rajoittamaan tarpeettomia valitusoikeuksia, joilla tarpeettomasti vaikeutetaan ja haitataan erilaisten järkevien hankkeiden, järkevien kaavoitusratkaisujen etenemistä.

Täällä todettiin, että valiokunnissa asiaa on tarkoin ja huolellisesti tarkasteltava. Siitä olen luonnollisesti samaa mieltä, mutta se tavoite, että säilytämme oikeusturvan, pidämme kiinni oikeusvaltioperiaatteestamme mutta pyrimme estämään aiheetonta asioiden viivästyttämistä, on mielestäni aivan oikea.

17.18 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunnassa ainakin tähän mennessä on vallinnut täysi yksimielisyys siitä, että kaikki se, mitä voidaan tehdä käsittelyjen sujuvoittamiseksi vaarantamatta ympäristönsuojelun tasoa ja ympäristölakien toteutumista, pitää tehdä, esimerkiksi parantamalla viranomaisten välistä tiedonvaihtoa, sitä että viranomaiset kysyvät tarpeellisia tietoja toinen toisiltaan sen sijaan, että luvanhakijan tarvitsi olla viranomaisten välinen postikonttori.

Edustaja Heinonen luetteli suuria lukuja siitä, miten monta työpaikkaa seisoo ja miten monen miljoonan investoinnit odottavat lupia. Haluaisin nyt kuitenkin huomauttaa, että pääosa tästä odotuksesta johtuu ihan siitä, että viranomaiset käsittelevät asiaa, vain pieni osa johtuu valituksista. Läheskään kaikista ympäristöluvista ei valiteta. Eli toivoisin, että nyt säilytettäisiin suhteellisuudentaju myöskin siinä, miten paljon valitukset hidastavat prosesseja.

Hallituksen esityksen perustelujen arvion mukaan käsittelyajat lyhenisivät 10 prosenttia, mikä on mielestäni aika pieni etu näin merkittävästä muutoksesta meidän laillisuusperiaatteeseemme. Sitten annettiin sellainen mielikuva, että tehdyt valitukset korkeimmalle hallinto-oikeudelle alemman hallinto-oikeuden päätöksistä olisivat pääosin perusteettomia. Kuitenkin tähän mennessä monien ympäristölakien kohdalla joka viides — joka neljäs alemman hallinto-oikeuden päätös on muutettu korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Ei tämä mitenkään luo vaikutelmaa siitä, että valitukset kohoonaan olisivat valtaosin olleet perusteettomia. [Ben Zyskowiczin välihuuto]

17.20 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Omassa puheenvuorossani kyllä hyvin selkeästi toin esille sen, että nämä 3 miljardin investoinnit ovat lupajonossa, missä osana ovat nämä valitukset, mutta toin selkeästi esille sen, että esimerkiksi ympäristölupaa jo ennen niitä valituksia jonotetaan 17 kuukautta. Ja sitten kerroin, että jos sen päälle tulee valituksia, jotka ovat aika yleisiä ja jopa ketjutettuja aika ajoin, niin se tarkoittaa vuosien odotusta. Sen takia omassa puheenvuorossani toin esille myös vähän jatkoajattelua tähän eli tätä käsittelytakuuajattelua, että meillä olisi erilaisissa lupaprosesseissa sitovat käsittelyajat, ja jos niissä ei pysytä, niin silloin olisi ajattelu, että myöhästynyt lupa on hyväksytty lupa, niin kuin ymmärtääkseni esimerkiksi Hollannissa on käytössä.

Päätöksiin pystyy tämänkin jälkeen siis hakemaan muutosta. Muutoksenhaku tulee siis toimimaan jatkossakin, ja päätöksistä pystytään myös valittamaan. Nämä eivät tässä ole poistumassa, se että tehtäisiin päätöksiä ilman näitä periaatteita, jotka oikeusvaltioon luonnollisesti kuuluvat. Mutta niin kuin edustaja Zyskowicz edellä toi esille, meillä on paljon niitä tilanteita, missä samoista hankkeista eri vaiheissa — kaavoitusvaiheessa, sen jälkeen rakennuslupavaiheessa, sen jälkeen seuraavassa vaiheessa — samat henkilöt tekevät vali-

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

tuksia ja ketjuttavat niitä, ja kyllä tämän tyyppiseen pitää myös viranomaisten pystyä puutumaan. Ja pidän myös myönteisenä sitä, että esimerkiksi ely-keskusten roolia on nyt muutettu siten, että he toimivatkin sinne kuntiin ja kaavoittajiin päin neuvoa antaen, konsultoiden — ei niin, että he odottavat, että ensin tehdään päätös, mistä toinen virkamies valittaa, vaan niin, että yhteisessä pöydässä etsitään ratkaisu, joka on sitten kaikkien kannalta, niin ympäristön, luonnon kuin sitten hankkeenkin kannalta, hyvä.

17.22 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Tämä aihehan on varsin tuttu varsinkin tuolla meillä pohjoisessa Suomessa, missä esimerkiksi matkailuyritysten hankkeet jumittuvat. Nämä ovat erittäin tärkeitä työpaikkoja erityisesti näissä pienissä kunnissa, jotka elävät matkailusta, ja ikävä kyllä siellä yksittäinen ihminen voi tosiaan näillä valituskierteillä pysäyttää lähes kaikki merkittävät investoinnit kunnassa, ja tämä on ikävää. Tämä on kiusaamista, johon ei voida lainsäädännöllä tällä hetkellä puuttua, koska kyse ei ole suoraan yhteen ihmiseen kohdistuvasta kiusaamisesta vaan siitä, että käytännössä hankaloitetaan koko kunnan toimintaa tällä. Kun on näitä tutkimuksia ja selvityksiä nyt tehty yrityksistä, niin lasketaan, että jopa 3 miljardin euron edestä näitä investointeja tämän lupabyrokratian ja valitusten takia on jumissa. Pelkästään valitusten takia noin miljardin euron verran arvioidaan olevan jumissa, ja kun tiedetään, että keskimäärin noin kolme vuotta menee yrityksillä siitä, että ne ovat päättäneet investoida, siihen, että se lopulta toteutuu ja yritys on saanut luvat ja valitusprosessit käytyä läpi, niin kyllä siinä vaiheessa monesti nämä hankkeet ovat jo ohi, ja tällä tavalla merkittävällä tavalla vaikeutetaan meillä työllistämistä Suomessa. Tämä on sellainen asia, jossa viimeistään nyt on tärkeää päästä eteenpäin.

Samalla sitten tässä lupabyrokratiassa ylipäättänsä pitäisi myös päästä siihen yhden luukun periaatteeseen, niin että niin kansalaiset kuin erityisesti yrittäjät voivat jatkossa hoitaa nämä lupa-asiansa sillä yhdellä hakemusmenettelyllä mahdollisimman paljon, yhden luukun kautta. Näitä prosesseja on tärkeää yhdistää. Tämä myös vähentää julkisia menoja merkittävästi, koska eri virkamiehet eivät käsittele niitä samoja papereita eri organisaatioissa.

On tärkeää monen eri asian kannalta viedä tätä esitystä eteenpäin.

17.24 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Sujuvoittaminen ja normien vähentäminen on hyvä tavoite ja hallitusohjelman mukaista. Maankäyttö- ja rakennuslain käsittelyn yhteydessä tätä työtä jo tehtiin, kun elyjen roolia valittavana viranomaisena rajattiin.

On kuitenkin tärkeää säilyttää oikeusturva ja oikeusvaltioperiaatteet, ja sen takia tämäkin asia on huolellisesti käsiteltävä valiokunnissa. Varsinainen kysymykseni ja toiveeni oikeastaan itse asiassa tässä yhteydessä onkin arvoisalle puhemiehelle, kun hieman jäi epäselväksi: missä valiokunnissa oli tarkoitus tämä asia tulla käsittelemään?

17.25 Martti Mölsä ps: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on tarpeellinen monestakin syystä. Kun kerran on kysymys lähetekeskustelusta, niin otan esille nämä ammativalittajat, jotka aiheuttavat paljon työtä viranomaisille. Ei ole tosiaan kysymys mistään pienestä vaivasta, ja siksi näkisinkin, että tämäkin asia otetaan vakavasti valiokuntakäsittelyssä esille ja puututaan voimakkaasti siihen, koska se on pelkkää kiusantekoa melko pitkälle — tiedän omastakin kunnasta tällä hetkellä nyt sitten yhden tapauksen. Rakennushankkeita pystytään siirtämään melko pitkälle, ja se ei ole mikään pieni asia.

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

17.26 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Mölsä äskeisessä puheenvuorossaan nosti esiin ammattivalittajat. Toinen ryhmä, jonka voi mainita, ovat sellaiset nimbyihmiset, jotka kiivaasti vastustavat jotain, vaikkapa sosiaalisin perustein lähistölle rakennettavaa asuntolaa, ja käyttävät kaikki mahdolliset keinot hankkeen viivästyttämiseen, mukaan lukien valittaminen kaikkiin mahdollisiin oikeusasteisiin kaikissa mahdollisissa prosessin vaiheissa.

Esitän valiokunnille harkittavaksi, että he tässä yhteydessä, juuri näiden ehkä kaikkein pahimpien ammattivalittajien toiminnan vähentämiseksi, harkitsisivat nykyistä laajempaa kuluvastuuta valittajalle tietyissä tilanteissa, joissa valitus on täysin aiheeton ja valittajat häviävät juttunsa. Mehän tiedämme, että on oikeudenkäyntimaksut — muistaakseni 250 euroa hallinto-oikeudessa, 500 euroa korkeimmassa hallinto-oikeudessa — mutta tällaisten ammattivalittajien kohdalla, kun aiheutetut vahingot voivat olla satojatuhansia, miljoonia euroja hankkeiden viivästyttämisestä, mielestäni tulisi harkita jonkinlaisia kuluriskiä, esimerkiksi vastapuolen kulujen osalta, mikä voisi omalta osaltaan olla hillitsemässä tarpeettomia, aiheettomia valituksia. Kuitenkin tulee tietysti toimia se huomioiden, että — kuten aikaisemmin sanoin — oikeusvaltioon kuuluu se, että viranomaisen päätöksestä pysyy valittamaan: tällaiseen ensimmäiseen valitukseen ei tietysti voi täysin kohtuuttomia maksuja tai kuluriskejä asettaa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan on annettava lausunto.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 32/2017 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 2/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 2/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

17.28 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Hallitus on esityksessään muuttamassa ylioppilastutkinnon järjestämisestä annettua lakia siten, että Deutsche Internationale Abitur -tutkinto tuottaisi samat oikeudet kuin ylioppilastutkinnon suorittaminen. Tämä on varmasti oikein, ja valiokuntakin on tämän siunannut. Kuitenkin näin kohtuullisen uutena edustajana täytyy ilmaista tietty ihmetys siitä, että näinkin, sanoisinko, triviaaleja asioita pitää kiertää täyden lainsäädäntöprosessin kautta salikeskusteluineen ja valiokuntakuulemisi-
neen. Voisin kuvitella, että tällaisen asian voisi säätää jollain kevyemmälläkin menettelyllä vuonna 2017.

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 32/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 7 §:n ja 35 §:n 1 momentin 1 kohdan voimaannpanosta

Hallituksen esitys HE 34/2017 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 4/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 4/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu alkaa: edustaja, valiokunnan puheenjohtaja Filatov.

Keskustelu

17.29 **Tarja Filatov sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä lähetettyjä työntekijöitä koskevassa lakiesityksessä on kyse toimeenpanon tarkentamisesta ja hyvin pienestä asiasta mutta sinänsä merkityksellisestä, ja siksi haluan kertoa, mistä on kyse. Eli silloin kun yritys lähettää työntekijän Suomeen, niin sillä yrityksellä on velvollisuus ilmoittaa tästä työsuojeluviranomaisille: siitä, paljonko työntekijöitä tulee ja missä he työskentelevät. Toisaalta sitten yritykseltä, joka tilaa nuo palvelut, velvoitetaan sitä, että se huolehtii siitä, että on olemassa yhdyshenkilö tähän lähettävään yritykseen. Tällä pyritään siihen, että me paremmin pystyisimme hallitsemaan sitä, että lähetettyjä työntekijöitä ei käytetä väärin, että palkkadumppausta tai työolodumppausta ei tapahtuisi ja jotta työsuojeluviranomaiset voisivat tehdä tarkastuksensa tehokkaammin kohdentaen niitä sinne, mistä viestejä tai epäselvyyksiä kuuluu. Useinhan käy niin, että kun ongelmia ilmenee, niin lähettävä yritys ikään kuin vaihtaa työntekijät ja sen jälkeen aloitetaan prosessi alusta. Mutta tämä ilmoitusvelvollisuus tuo sen, että niistä uusistakin työntekijöistä on ilmoitettava, ja jos tässä tulee laiminlyöntejä, niin siitä tulee tietyt sanktiot. Mielestäni tämä on äärimmäisen hyvä uudistus. Että kyllä sieltä EU:sta jotakin hyvääkin tulee.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 34/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 48/2017 vp

6. Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomus eduskunnalle toiminnastaan 2016 valtiopäiville

Kertomus K 17/2016 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 4/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 5.5.2017 pidettävään täysistuntoon.

7. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 5.5.2017 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.31.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen